

Autor: Alexandr Dugin

U Evoly existuje jeden velmi zajímavý aspekt, který se objevuje v první a poslední etapě jeho života a mnohdy je označován jako „pravicový anarchismus“; projevuje se v Evolových uměleckých dílech z mládí [1] a zvláště v knize *Jezdit na tygru* (1961, čs. 2009) [2]. Permanentní a veskrze antiburžoazní postoj jej zároveň nesmiřitelně dělí od konvenčních západních pravic. Na druhé straně byl v rámci tradice vždy přitahován postranními oblastmi, které více či méně vedou k perspektivě cesty „levé ruky“. Revoluční hledisko, které by se v Evolově poselství dalo označit za „levicové“, bije v úhrnu jeho textů jistě silně do očí. Naprostá absence konsenzu s moderní západní realitou a radikální opovržení měšťáckými hodnotami jej zajisté přivádí do blízkosti některých levicových kruhů.

Evolova „revolta proti modernímu světu“ má, jako všechny revolty, destruktivní znaky. Její tvrdošíjný radikalismus ho vede k prudkému rozchodu s běžným konzervatismem, který setrvačně brání včerejší hodnoty proti dnešním. „Včera“ pro Evolu naprosto není ideál. Vrací se mnohem dále, k původnímu mýtu, do ztracené Hyperboreje, k transcendentnu, k věčné přítomnosti. Honba za absolutnem tady a teď ho zavazuje k tomu, aby za sebou nechal hranice konvencí a současně rozbíjel sekundární formy tradice přizpůsobené kali-juze. [3] Evola se nespokojuje jen s částí posvátna, chce rovnou celé. Tato revolta ho přivádí k zaujetí některých „anarchistických“ pozic a k pohrdání legitimitou vyprázdněných, zděděných životních forem. To je ostatně autentická pozice tantrických zasvěcenců, jak dokonale objasnil v *Lo Yoga della potenza* (1949, Jóga síly). Stejný protiklad je však paradoxně vlastní některým směrům radikální levice a existenciální i estetická fenomenologie obou revolt, jakkoli jsou také rozdílné, je v mnohém ohledu perfektně spojuje. Revoluce, válka, krize, sociální povstání jsou vždy příčinou hluboké traumatizace, která nevyhnutelně nutí lidské bytí čelit hluboké ontologické skutečnosti, zanechávajíc za sebou profánní banalitu „normálního“ života. Ernst Jünger, o něhož se Evola velmi zajímal, vylíčil tento problém – střet moderního, v jádru odcizeného člověka s vyšší skutečností v situacích krajní krize – ve svých románech a politických textech. Evola jej v dobách své osobní krize dokonce předstihl až na hranici k sebevraždě. Odtud touha po absolutnu v logickém spojení s „negativními“ a mnohdy i „paradoxními“ zkušenostmi. Takové pohnutky rovněž objasňují zájem, který Evola prokazoval některým osobám, které jsou jinými tradicionalisty (René Guénon, Titus Burckhardt atd.) hodnoceny jako evidentně „antiiniciální“: Aleister Crowley, Giuliano Kremmerz, Gustav Meyrink atd. [4]

U levice, obzvláště u extrémní levice, se snadno najde stejný komplex, stejná vehemence, stejná exaltace traumatické zkušenosti a současně i to samé odmítání konformismu – stejná hluboká nenávist k normám a konvencím, stejná revolta proti spořádanosti. Na druhé straně není ideologie „revoluční levice“ prosta ideologických konvergencí, které jsou někdy stejné jako v případě tradicionalistů a konzervativních revolucionářů; vzpomeňme zde alespoň Theodora Reusse, levicového aktivistu a Guénonova zednářského iniciátora.

Evolova „levicová“ dimenze upomíná na **politický paradox dnešního Ruska, v němž protiliberální neokomunisté tvoří společnou frontu s ruskými ortodoxními konzervativci**. Je možné myslet i na určité aspekty historického ruského bolševismu, kde se

heterodoxními a kontradikčními cestami rozvíjely hluboko ležící tendence ruské ortodoxní sakrality: nenávisť k západnímu buržoaznímu světu, hledání říše, eschatologické faktory, přímá, revoluční a bezprostřední zkušenost pravdy. Na úsvitu komunistického hnutí dokonce existovaly krajně podivné konvergence k reprezentantům místních i evropských spirituálních hnutí. [4a]

Je možné říci, že mezi Evolou a Ruskem neexistuje jen paralela v rovině současné „konzervativní“ ideologie „pravice“, ale že i jisté části ruské „levice“ mohou být ve své hlubinné struktuře komparovány s texty Julia Evoly, který za svoji metodu strukturální analýzy vděčí traumatické zkušenosti. Skutečnost, že komunismus zvítězil v konzervativnějších a tradičnějších evropských zemích, nás zavazuje, abychom dnes, v pokročilé fázi úpadku moderní civilizace, promýšleli (ve vztahu k profánní a moderní povaze komunismu) některá běžná konzervativní schémata. Předpovědi konzervativců a kontrarevolucionářů (jako Léon de Poncins) o nevyhnutelnosti celosvětového globálního vítězství proletářské čtvrté kasty, jsou ostatně – po nynějším triumfu buržoazní civilizace (odpovídající snad třetí kastě) – v postsovětském Rusku vyvráceny.

Sám Evola udělal stejnou chybu tím, že zaujal radikálně protisocialistickou a protikomunistickou pozici, která byla charakteristická pro kontrarevolucionáře, [5] s nimiž byl však na metafyzické úrovni v dokonalém rozporu. Mezi jeho „cestou levé ruky“ a „cestou ruky pravé“, která (někdy) nepřímou a rudimentárně inspiruje konvenční konzervativce, spočívá hluboká metafyzická odlišnost. Jinými slovy: metafyzická „levice“ nenalezla v politické rovině u Evoly koherentní teoretickou formu, a „anarchistická“ i „esoterická“ dimenze tak jeho věrností zůstaly – jistým způsobem tuze nekonzistentně – spojeny s politickou „reakcí“. Stejná rozdvojenost existovala v jeho vztazích k fašismu a k nacionálnímu socialismu, na nichž kritizoval politicky levicové aspekty a zároveň se pokoušel zdůrazňovat „metafyzické“ aspekty levicové (např. tím, že trval na pohanství). [6]

Politická historie 80. a 90. let ukazuje, že komunismus nebyl poslední formou úpadku kast. Evola se tudíž mýlil, když předpovídal vítězství sovětů a zaujal v důsledku toho radikálně antikomunistické stanovisko a paradoxně nerozpoznal určité „tradiční“ aspekty revoluce. Evola (přes svůj zvláštní zájem o Jüngerova Dělníka) tím, že následoval logiku nerevoluční pravice, mylně ztotožnil tradiční kasty s třídami západní společnosti. [7] V této souvislosti je možné připomenout velmi důležitou poznámku Georgese Dumézila, která zdůrazňuje, že v tradiční indogermánské společnosti náleželi dělníci ke třetí kastě, a ne ke čtvrté. Naopak obchodníci (protokapitalisté) neměli v kastovním systému vůbec místo a veškeré funkce rozdělování peněz a statků byly výsadou válečníků, kšatrijů.

„Levicový Evola“ není ještě objeven a identifikován. Ale Rusko (a jeho konzervativní i revoluční, paradoxní a poučná, stará i moderní historie) nám ještě jednou pomáhá porozumět explicitním Evolovým myšlenkám a ještě více implicitnímu poselství, které musí být ještě objeveno a akceptováno; a to nejen v Rusku, nýbrž, v tomto druhém ohledu, i na Západě.

Poznámky:

1. *Evola (nar. 1898) se aktivně podílel na dadaistickém hnutí a jedna z jeho maleb je stálou součástí expozice Galleria Nazionale d'Arte Moderna v Římě. Dadaismus, který se v polovině 20. let takřka plynule transformoval do surrealismu, má, na rozdíl od stejně protiměšťáckého futurismu, levicové konotace. Evola s přestávkami maloval (mj. „vnitřní krajiny“ pod vlivem Umberta Bocciniho) v letech 1915 až 1921. Je také autorem několika teoretických studií. Po výstavách v Paříži a v Berlíně hnutí opustil. Bylo mu 24 let.*

2. *Jezdit na tygru hlásá apolitický postoj vůči politické každodennosti demoliberalního státu, shovívavě respektuje americké beatníky, upozorňuje na „trance“ potenciál jazzové hudby, analyzuje nihilismus, polemizuje se Sartrem i s Heideggerem a v kritice masové společnosti předchází Frankfurtskou školu. Kniha byla zaměřena na konkrétní jednotlivce: typ zvláštního, odlišného člověka (L'Uomo differenziato). Vypjaté elitářství se tu tedy pojí s objektivním hodnocením jevů, které „klasičtí“ reakcionáři a konzervativci všech odstínů považovali za typické symptomy dekadence. O tom Dugin mluví.*

3. *To znamená neospiritualismus, dnes bychom asi řekli New Age. Řadil sem i Junga nebo Steinera.*

4. *Gustav Meyrink byl dlouho považován za „pražského žida“ (nejspíš kvůli své profesi bankéře a zpracování Golema), který se po bankrotu vrhl na spisování „strašidelných“ historek. Ale už přední český mystik Karel Minařík rozpoznal jeho hluboké znalosti „hermetického dějepisu“, jak je koncentruje Meyrinkův vrcholný román Anděl západního okna. Evola překládal Meyrinka do italštiny.*

4a. *V Rusku dokonce již v první polovině 90. let vznikl, v parafrázi na titul Goodrick-Clarka, text s názvem OKULTNÍ KOŘENY KOMUNISMU.*

5. *Na tomto místě je uvedeno: „konzervativního revolucionáře“, musí však jít o omyl, neboť mezi konzervativními revolucionáři byl nejen proud socialistický, korporativistický, ale i nacionálně bolševický (Niekisch, Paetel).*

6. *K levicovým konotacím pohanství viz Alain de Benoist: Heide sein zu einem neuen Anfang. Die europäische Glaubensalternative. Grabert Verlag 1982, s. 18*

7. *Dugin opakovaně hovoří o kastách, snad tím myslí to, co se u nás nazývalo stavy. Třída byl pojem, charakterizující především ekonomickou příslušnost, „vztah člověka k výrobním prostředkům“, řečeno Marxem. Stav charakterizoval především příslušnost právní. Zrovnoprávnění znamenalo konec stavů jako instituce. Evola se v Revoltě proti modernímu světu (1934) domníval, že po vládě někdejšího třetího stavu (buržoazie) přijde s komunismem k moci čtvrtý „stav“ (tedy třída proletářů, průmyslových a zemědělských dělníků). Celý problém by si však zasloužil mnohem větší rozvedení, na které tu nemáme místo.*

Alexander Dugin: Evola von links betrachtet. In: JUNGES FORUM 6/2006. Regin Verlag, Straelen 2006, s. 47 – 50. Přeložil a připravil Karel Veliký.